

« zurück blättern vor »

HECOWAĆ v. imp., ab 1568; auch *ecować*. 1) ‘Muster in Metall ätzen, einbrennen’ – ‘wypalać, wytrawiać wzory na metalu’: 1568 SienHerb Daß, SPXVI *Zelázá Ecowanie / to iest wyzeranie iákich form.* o (1570) 1892 HistJanKat 58, SPXVI *A iż jest podziwnie misterny złotnik, tedy na miedzianej tablice hecuje, jako bitwy wiódł z bratem, jako strzelba nań i od niego była puszczona.* o (1575–1595) 1930 KronMieszcz 62, SPXVI *jechał w kirysie hecowanym czarnem a białem.* o 1589 S.Grodzicki 109, SPXVI *wyźrzałwszy [...] kilká árgumentow [...] sentencyámi wytownymi / słówkámi uprzedzionymi [!]/ iákoby zbroiá iáką hecowaná / álbo złoćistą ozdobione.* o (vor 1673) 1930 Oble. 112 *Miejcie za szczęście dzisiejszy dzień sobie, / Żelazne szaty; dziś wam ku ozdobie / Znaczny czas przyszedł i za hecowanie / Złote każdy raz najdroższy wam stanie.* o [LBel.] 1618 TasKochGoff 141, SP17 *Wtem Cyrkáfzycznyká Otton [...] uderzył drzewem w szyfzak hecowány.* o [arch.] 1923 Gemb.Uzbr. 289, DOR *W inwentarzach ówczesnych spotykamy następujące części uzbrojenia: zbroje (spuszczane i hecowane) (...) zbroje od młota pojedynkowe, szmelcowane.* – (SŁA), SPXVI, L, SWIL (prze.), SW (stp.), DOR (daw.) sowie BAN. 2) ‘polieren, wetzen’ – ‘polerować’: (1601) 1618 Petr.Ek. 96, L *Rodzice maia synów tak zawsze hecować, żeby mniéy o sobie, niż iest rozumieli.* o (1663) 1778 Zim. Siel. 327, L *Tu kupidowie z oczu dziewicznych się snuią, Tu na udatnych wargach ftrzały swe hecuią.* – (SŁA), SPXVI, L, SWIL, SW (stp.), DOR (przestarz.). o **Var:** *ecować* v. imp., [LBel.] 1568 SienHerb Daß, SPXVI – (SŁA), SPXVI, L; *hecować* v. imp., (1570) 1892 HistJanKat 58, SPXVI o [LBel.] 1923 Gemb.Uzbr. 289, DOR – (SŁA), SPXVI, L, SWIL, SW (stp.), DOR (daw.). o **Etym:** nhd. *ätzen* v., ‘das Einfressenlassen von Säure in Metalle oder Glas’, GRI. o **Konk:** *trawić* v. pf., bel. seit Anf.15. Jh., STP, zuerst geb. L, nur für Inh. 1. o **Hom:** †*hecować* s.v. *heca*. o **Der:** *wyhecować* v. pf., 1568 RejZwierc 254, SPXVI *Tá zbroiá s cnoty kowána / Ma być wiára hártowána / Stałofcią wyhecowána.* Zuerst geb. L, nur für Inh. 2; *hecowny* adj., [hapax] 1773 Hor.2 135 Nar., L, zuerst geb. L, nur für Inh. 2; *nahecować* v. pf., [hapax] 1778 Nar.Dz. 3 75, L *Amor gdy nie zwalczył cnoty Narcyssa, ogniem nieuięty, Gnuśnym byłtre żywiołem (wodą) *nahecował pręty.* Zuerst geb. L, nur für Inh. 1. ♦ Inhalt 2 ist wohl eine selbständige polnische Entwicklung. SPXVI gibt zu *hecowny* (Beleg von 1575–1595) die Etymologie *wetzen*, nimmt also eine phonologische Kontamination zwischen *hecować* und †*wecować* an. Der Erstbeleg für *wecować* (Cn[apius] Ad. 1632) liegt zwar nahe genug, jedoch ist die Lesung von *hecowny* als ‘poliert’ keineswegs zwingend. Vgl. †*wecować*.

« zurück blättern vor »